

Sekizinci Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Soruları

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

1. AVRUPA'DA YAŞANAN DEĞİŞİM VE XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLET

(UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI)

1. Siyasi çalkantıların yanı sıra Osmanlı Devleti'nin ekonomisi de giderek zayıflamaktaydı. Avrupa'daki fabrikalarda seri bir şekilde, bol miktarda ve düşük fiyatla üretilen mallar, Osmanlı pazarını istila etti. Kapitülasyonlar nedeniyle gümrük vergilerinin düşük olması da Osmanlı Devleti'nin Avrupa'nın ham madde kaynağı ve açık pazarı haline gelmesinde önemli rol oynadı. Küçük atölyelerde ve el tezgahlarında üretim yapan Osmanlı esnaf ve zanaatkarları, Avrupalı üreticilerle rekabet edemediler. Bu durum zamanla el tezgahlarının ve küçük atölyelerin kapanmasına, Osmanlı ekonomisinin büyük zarara uğramasına neden oldu.

Bu bilgiye göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı devleti sanayisi Avrupa ile rekabet halindedir.
- B) Osmanlı küçük sanayisi zor durumdadır.
- C) Avrupa gümrük vergisi ödememektedir.
- D) Osmanlı siyaseten güçlüdür.

2. "Sanayi İnkılabı'nı ilk gerçekleştiren ve en fazla sömürgeye sahip olan devletiz, "üzerinde güneş batmayan ülke" olarak tanındık. Sömürgelerimizi elimizde tutmak için güçlü bir donanmamız vardı. Orta Doğu petrol alanları, oldukça ilgimizi çekiyordu." **diyen bir İngiltere kralı,**

- I. Bütün kıtalarda sömürge sahibidir.
- II. Sanayileşmiş bir ülkeye sahiptir.
- III. Osmanlı topraklarına sahip olmak istemektedir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

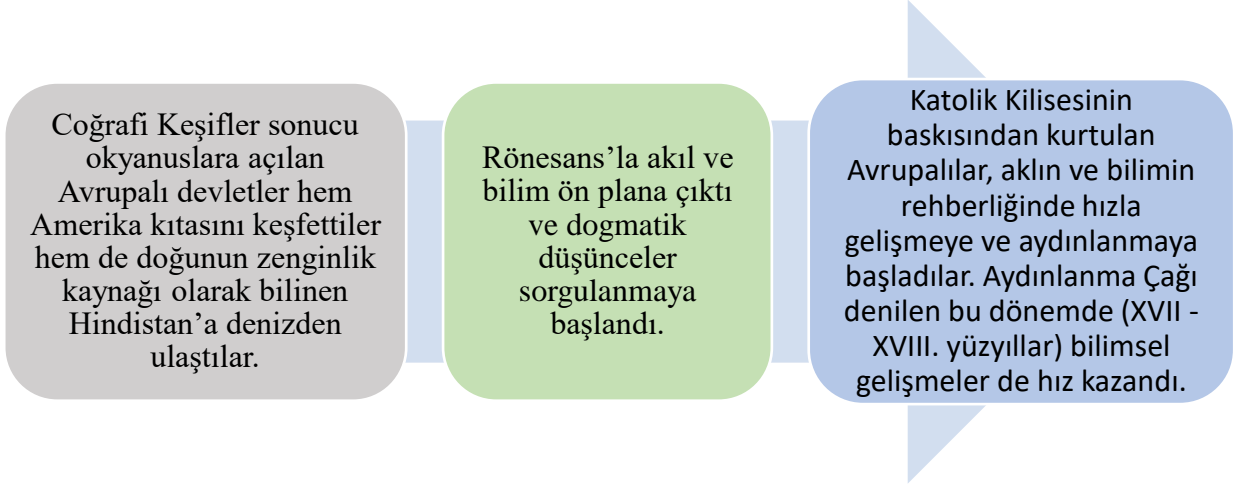
- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

3. Avrupa'da XIX. yüzyılda yaşanan önemli gelişmeler ve sanayileşmenin hız kazanması Avrupa'yı dünyanın sermaye, sanayi ve üretim merkezi haline getirdi. Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik akımı bu kıtadaki kuvvetler dengesini büyük ölçüde değiştirdi. Yeni "ulus devletler" ortaya çıktı. Ayrıca bu dönemde 1870'te İtalya, 1871'de Almanya siyasi birliklerini tamamlayarak sömürgeciliğe yöneldi. Böylece Avrupa'da kuvvetler dengesini etkileyecek iki önemli güç ortaya çıktı.

Bu bilgiye aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Fransız İhtilali Avrupa'da güç dengelerini değiştirmiştir.
- B) Sömürgeciliğe katılan yeni devletler vardır.
- C) Avrupa sermaye ve üretim merkezidir.
- D) İtalya ve Almanya işbirliği halindedir.

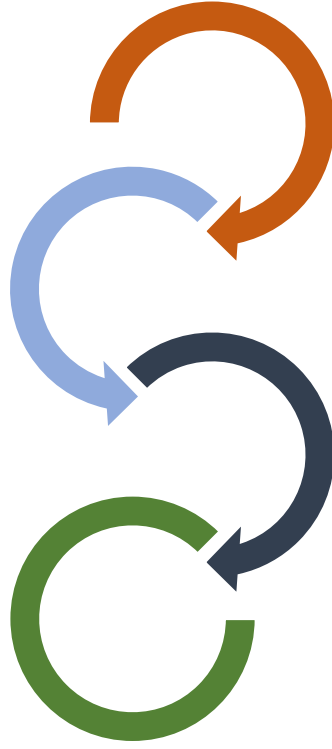
4.

Avrupa'da yaşanan yukarıdaki gelişmelerin sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Keşfedilen bu bölgelerdeki kaynakları kendi ülkelerine taşıyarak zenginleştirdiler.
- B) Avrupa'da bilimsel faaliyetler gelişti.
- C) Kilise ve papalık gücünü korudu.
- D) Avrupa'da sanayileşmenin yolu açıldı.

5.

Yukarıda Avrupa'yı derinden etkileyen olayları, sebep sonuç ilişkisi içerisinde ve kronolojik olarak sıraladığımızda ilk olay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rönesans
- B) Aydınlanma Çağı
- C) Coğrafi Keşifler
- D) Reform

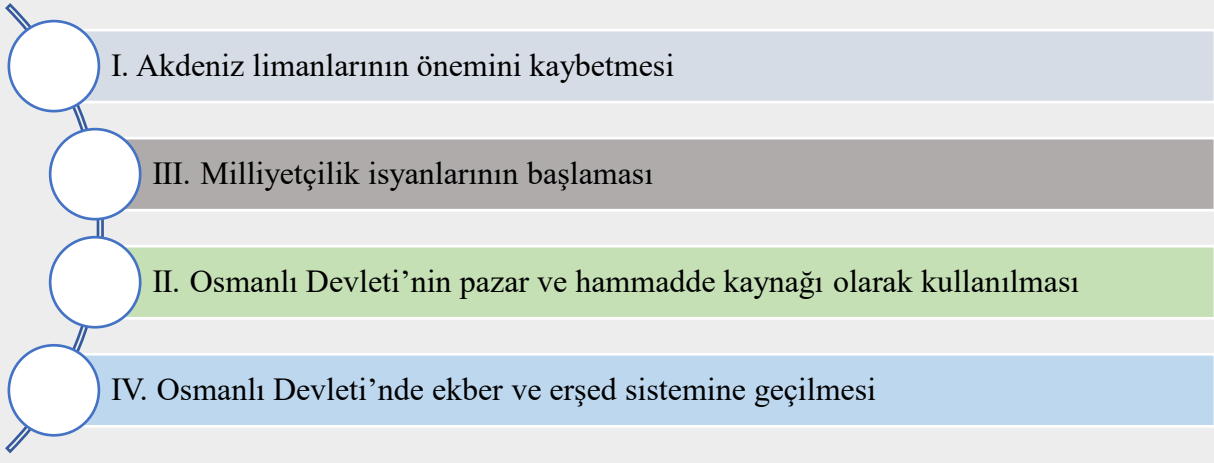
6.

Yukarıda Osmanlı Devleti'ni etkilemiş ve Avrupa'nın değişimini sağlayan olaylar yer almıştır. Aşağıdakilerden hangisi bu olayların Osmanlı Devleti açısından doğurduğu sonuçlardan biri **değildir**?

- A) Ticaret yolları değişmiş ve Akdeniz'in önemi azalmıştır.
- B) Osmanlı Devleti'nin batı seferleri kolaylaşmıştır.
- C) Avrupa sanayi ürünleri Osmanlı pazarlarına girmiştir.
- D) Osmanlı Devleti'nde milliyetçilik isyanları başlamıştır.

7.

Yukarıdaki olaylardan hangisi Avrupa'da yaşanan gelişmelerin Osmanlı Devleti'ne etkilerinden biri değildir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III

8. Avrupa'da gelişen Sanayi İnkılabı da Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkiledi. Sanayileşen Avrupalı devletler ürettikleri ürünleri kapitülasyonlar sayesinde Osmanlı ülkesine kolaylıkla ihraç ettiler. Osmanlı toprakları uluslararası ortak pazara dönüştü. Fransız İhtilali'nin (1789) sonuçları da Osmanlı Devleti üzerinde etkili oldu. İhtilalle birlikte hürriyet, eşitlik, adalet ve milliyetçilik gibi fikirler dünyaya yayıldı. Özellikle milliyetçilik fikri çok uluslu imparatorlukları olumsuz etkiledi.

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdakilerden hangisinin Osmanlı Devleti'ni etkilediği söylenemez?

- A) Milliyetçilik
- B) Sömürgecilik
- C) Sanayi İnkılabı
- D) Ümmetçilik

9. II. Abdülhamit tarafından Osmanlı Devleti'nin ilk anayasası Kanun-ı Esasi ilan edildi. Anayasaya göre Osmanlı Mebusan Meclisi açıldı. Osmanlı Devleti'nde I. Meşrutiyet Dönemi başladı. Halk ilk kez seçimlere katılarak sınırlı da olsa yönetimde söz sahibi oldu. II. Abdülhamit, 1908 yılına kadar devleti mutlakiyetle yönetti. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin meşrutiyeti yeniden getirmek için yürüttüğü mücadele sonucunda II. Abdülhamit, 23 Temmuz 1908'de meşrutiyeti yeniden ilan etti. Böylece II. Meşrutiyet Dönemi başladı. Anayasada önemli değişiklikler yapıldı, padişahın yetkileri sınırlandırıldı ve meclisin yetkileri artırıldı. Ayrıca ilk kez siyasi partilerin kurulması sağlandı.

Bu bilgiye göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Halk yönetime katılmıştır.
- B) Osmanlı Devleti'nde anayasalı yönetim başlamıştır.
- C) I. Meşrutiyet daha demokratik yapıdadır.
- D) Siyasi partiler ilk defa yerini almıştır.

10. Avrupa Devletleri -Osmanlı yönetiminin çağrısıyla- bir araya gelerek Düyûn-u Umûmiye adında uluslararası bir teşkilat kurdular (1881).

Yalnız bu bilgiye dayalı olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı Devleti borçlarını ödemekte zorlanmaktadır.
- B) Osmanlı Devleti-Avrupa ilişkileri iyidir.
- C) Osmanlı Devleti teşkilatlanmaya önem vermektedir.
- D) Osmanlı Devleti ekonomisini geliştirmeye çalışmaktadır.

B. MUSTAFA KEMAL'İN DOĞUMU, AİLESİ VE ÇOCUKLUĞU

11. “ Mustafa Kemal, öğreniminin büyük bir bölümünü Makedonya'da tamamlamıştır.” diyen bir tarihçi aşağıdakilerden hangisini kanıt olarak gösteremez?

- A) Şemsi Efendi okulunu bitirmesi
- B) Askeri Rüştiyeyi bitirmesi
- C) Harp okulunu bitirmesi
- C) Askeri İdadiyi bitirmesi

12. Mustafa; Osmanlı Devleti'nin en bunalımlı döneminde, 1881'de, o zamanlar bir Osmanlı sancağı olan Selânik'te, orta gelirli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Babası gümrük memurluğu yapan Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanım'dır. Soyları, Anadolu'dan Rumeli'ye iskân ettirilen Kocacık Türkmenlerinden gelmektedir. Mustafa, yedi yaşındayken babasını kaybetmiş ve yetim kalmıştır. Zübeyde Hanım, eşinin vefatı üzerine üç çocuğuyla birlikte kardeşinin çalıştığı çiftlik evine taşınmış, bu durum Mustafa'nın eğitim hayatının bir süre aksamasına neden olmuştur.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Mustafa Kemal'in çocukluk hayatı zorluklarla geçmiştir.
- B) Eğitim hayatında aksamalar yaşanmıştır.
- C) Ailesi Anadolu'dan Selanik'e göç etmiştir.
- D) Babası devlet hizmetinde çalışmıştır.

C. MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN KİŞİLER VE OLAYLAR

13.

-Mustafa Kemal'in yabancı dil bilmesi yabancı gazete ve dergileri okuyabilmesinin yolunu açmıştı. Okuduğu yabancı gazete ve dergiler Mustafa Kemal'in dünyada olup bitenlerden haberdar olmasına zemin hazırladı. Resmî görevlerle Avrupa'da bulunması da Batı'yı yakından tanınmasına yardımcı oldu.

-Genç Mustafa'nın okumaya karşı büyük bir ilgisi vardı. Yerli ve yabancı birçok fikir adamını okur ve onların fikirlerini analiz ederdi. Kitapları okurken sayfa kenarlarına notlar alır, kimi zaman kendi fikirlerini de bu notların yanına yazardı. Mustafa Kemal yabancı düşünce adamlarının eserlerinden istifade edebilmek için Fransızca öğrenmişti.

Yukarıdaki iki paragrafı birlikte düşündüğümüzde çıkarılabilecek ortak sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mustafa Kemal yerli yazarları tercih etmektedir.
- B) Mustafa Kemal yabancı dilin faydalarını görmüştür.
- C) Mustafa Kemal Avrupa'da görev yapmıştır.
- D) Mustafa Kemal kendi fikirlerini not almıştır.

14. "Mustafa Kemal'in karakterini şekillendiren öğretmenlerinden biri de tarih öğretmeni Mehmet Tevfik Bilge'dir. Tevfik Bilge derslerinde Fransız İhtilali ve düşünürlerinden de bahseder, öğrencilerinin ufkunu genişletir, coşku ve heyecanlarına ortak olurdu. Mustafa Kemal, kendisinde tarihe karşı ilgi ve sevgi oluşturan bu öğretmeni hakkında 'Kendisine minnet borcum var. Bana yeni bir ufuk açtı.' diyerek ondan övgüyle bahsetmiştir."

Buna göre Mustafa Kemal'in öğretim hayatı hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Atatürk'ün karakterinin oluşmasında öğretmenlerinin etkisi vardır
- B) Tarih Öğretmeni Mustafa Kemal'i etkilemiştir
- C) Mustafa Kemal'i en fazla Türk düşünürleri etkilemiştir
- D) Mustafa Kemal'in fikir hayatının oluşumunda Fransız düşünürlerin etkisi vardır

15. Mustafa Kemal "*Ben inkılap ruhunu ondan aldım.*" diyerek Tevfik Fikret'ten nasıl etkilendiğini ifade etmiştir.

Aşağıdaki gelişmelerden hangisi Mustafa Kemal'in bu fikrini destekleyen bir gelişme değildir?

AAA

- A) Mustafa Kemal'in Çanakkale Savaşı'na katılması
- B) Türk Tarih Kurumunun kurulması
- C) Saltanatın kaldırılması
- D) Medeni Kanununun kabul edilmesi

16. Mustafa Kemal, Manastır Askeri İdadisinde geleceğin ünlü hatip ve şairi Ömer Naci ile tanıştı ve arkadaş oldu. Ömer Naci, Mustafa Kemal'e Tevfik Fikret'in ve Namık Kemal'in eserlerini tanıtmış ve sevdirmiştir. Yakın arkadaşı Ali Fethi'nin (Okyar) Fransızcaya hâkimiyeti oldukça ileri bir seviyedeydi. Onun aracılığıyla Rousseau, Voltaire ve Montesquieu gibi Aydınlanma Çağı Fransız düşünürlerin eserleriyle tanıştı. Mustafa Kemal, vatan ve millet sevgisinin oluşmasında Namık Kemal'den ; hak, adalet ve özgürlük kavramlarında Tevfik Fikret'ten; Türk milliyetçiliği duygusunda Ziya Gökalp'ten ; millî kültür, millî birlik ve beraberlik konularında ise Mehmet Emin'den (Yurdakul) etkilenmişti.

Bu bilgiye göre Mustafa Kemal'in fikri yapısının oluşmasında;

- I. Yabancı düşünürlerin etkisi olmuştur.
- II. Türk düşünür ve yazarların etkisi olmuştur.
- III. Mustafa Kemal'in Fransızca öğrenmesinin etkisi vardır.
- IV. Türk edebiyatının etkisi olmamıştır.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I, II ve III

Ç. I. DÜNYA SAVAŞI'NA KADAR MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLİK HAYATI

17. Mustafa Kemal 1910 yılında orduyu temsilen **Picardie'de** (Pikardi) yapılacak askeri manevraları izlemesi amacıyla Fransa'ya gönderildi. Balkan Savaşları sonrasında **Sofya Ataşemiliterliğine** atandı (1913). Sofya'da iken Batı'daki kalkınmanın sebeplerini araştırdı.

Buna göre Mustafa Kemal'in askerlik görevleri için aşağıdakilerden yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Mustafa Kemal ilk resmi görevini yurt dışında yapmıştır.
- B) Mustafa Kemal yurt dışı askeri görevler yapmıştır.
- C) Mustafa Kemal, yurt için de de askeri manevralara katılmıştır.
- D) Mustafa Kemal Savaşlarına katılmıştır.

18. Mustafa Kemal, Selânik'te iken İttihat ve Terakki Cemiyetine üye oldu. Bu Cemiyet'in çalışmaları sonucu ülkede yeniden Meşrutiyet ilan edildi. Ancak bir süre sonra Meşrutiyet karşıtları İstanbul'da ayaklanma çıkardılar. **31 Mart Vakası** adı verilen isyanı bastırmak için Selanik'te, **Hareket Ordusu** adıyla bir ordu hazırlandı.

Bu bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Mustafa Kemal ordu içinde görevler almıştır.
- B) Mustafa Kemal siyasi olaylarda doğrudan rol almıştır.
- C) Mustafa Kemal'in 31 Mart Vakasının bastırılmasında rolü vardır.
- D) Mustafa Kemal İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin üyesidir.

Mustafa Kemal Görev Başında

19. 1905'te "kurmay yüzbaşı" rütbesiyle Harp Akademisinden mezun olan Mustafa Kemal, kurmaylık stajı için Şam'daki 5. Ordu emrine atandı. Şam'da iken **Vatan ve Hürriyet Cemiyetini** kurdu. 1907 yılına kadar Şam'da kalan Mustafa Kemal, buradan merkezi Manastır'da bulunan 3. Ordu Karargâhının Selânik şubesine atandı.

Buna göre, Mustafa Kemal'in askerlik görevine başlaması ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Mustafa Kemal ilk görevine Suriye'de başlamıştır.
- B) Mustafa Kemal Makedonya'da görev yapmıştır.
- C) Mustafa Kemal uzun yıllar Şam'da görev yapmıştır.
- D) Mustafa Kemal 5. Orduda görev almıştır.

20.

-Mustafa Kemal, Selânik'te iken İttihat ve Terakki Cemiyetine üye oldu.

- Bu Cemiyet'in çalışmaları sonucu ülkede yeniden Meşrutiyet ilan edildi.

- **31 Mart Vakası** adı verilen isyanı bastırmak için Selânik'te, Kurmay başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı Hareket Ordusu İstanbul'a gelerek isyanı bastırdı.

-Mustafa Kemal, İstanbul'daki görevini tamamladıktan sonra tekrar Selânik'e döndü (1909).

Yukarıdaki bilgileri dikkate aldığımızda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Padişah görevden alınmıştır.
- B) İttihat ve Terakki'nin siyasi olaylara etkisi vardır.
- C) Padişahın isteğiyle meşrutiyet ilan edilmiştir.
- D) Mustafa Kemal meşrutiyet karşıtıdır.

21. Mustafa Kemal görevinden fırsat buldukça Bulgaristan'ın sosyal, ekonomik ve kültürel hayatını yakından tanımaya çalışmıştı. Operayı ilk kez burada izlemiş, bunun yanı sıra Bulgaristan'da yaşayan Türklerin sorunlarıyla yakından ilgilenmişti. Onların kültürel hayatlarının geliştirilmesi için girişimlerde bulunan Mustafa Kemal, Bulgaristan'da yaşayan Türklerin çıkardığı gazeteleri yakından takip etmişti. Bulgar meclisinde incelemelerde bulunmuş, Türk milletvekilleri aracılığıyla ülke siyasetinde etkin rol oynamaya çalışmıştı. Bu çalışmalar Bulgaristan'daki Türklerin varlığını korumasını, geliştirmesini ve millî bilinç temellerinin oluşmasını sağlamıştı.

Mustafa Kemal'in Sofya'daki faaliyetleri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Siyasetle ilgilenmiştir.
- B) Sanatla ilgilenmiştir.
- C) Türk basınına demeçler vermiştir.
- D) Bulgaristan'daki Türk varlığıyla ilgilenmiştir.

Trablusgarp Savaşı: Garp Ocakları Sönerken (1911-1912)

22. Trablusgarp Savaşı devam ederken Balkanlarda da savaş çıktı. Böylelikle iki ateş arasında kalan Osmanlı Devleti, İtalya ile olan savaşını sonlandırmak zorunda kaldı. İmzalanan **Uşi Antlaşması** (18 Ekim 1912) ile Trablusgarp İtalya'ya bırakıldı ancak Trablusgarp halkının dinî yönden Osmanlı halifesine bağlı kalması kabul edildi. Böylece Osmanlı Devleti, Yavuz Selim Devri'nde ayak bastığı Afrika kıtasından tamamen çekildi.

Buna göre Trablusgarp Savaşı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Balkan Devletleri Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp Savaşı'nda olmasından yararlanmışlardır.
- B) İtalya ile bir antlaşma imzalanmıştır.
- C) İtalya Kuzey Afrika'ya hakim olmuştur.
- D) Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'da toprağı kalmamıştır.

23.

Sadece yukarıdaki haritayı dikkate aldığımızda İtalya ile yaptığımız Trablusgarp Savaşı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İtalya kendisine yakın olan Trablusgarp'ı hedef olarak seçmiştir.
- B) Trablusgarp'ın işgaliyle İtalya İngiltere ve Fransa ile komşu olmuştur.
- C) İtalya deniz gücünden yararlanmıştır.
- D) Osmanlı Devleti karadan yardım göndermiştir.

Balkan Savaşları: Bir Facianın Hikâyesi

24. Birinci Balkan Savaşında başkent de tehdit altında kalınca Osmanlı yöneticileri barış istediler. Dört Balkan devletiyle Osmanlı Devleti arasında imzalanan Londra Antlaşması (30 Mayıs 1913) ile savaşa son verildi. Bu antlaşma ile Midye-Enez hattının batısındaki Balkan toprakları -Edirne dâhil olmak üzere- kaybedildi. Savaşın yarattığı kargaşadan faydalanan Arnavutluk bağımsızlığını ilan etti. Arnavutluk, Osmanlı Devleti'nden ayrılan son Balkan devleti oldu.

Buna göre Birinci Balkan Savaşı için;

I. Midye-Enez çizgisinin batısındaki topraklar kaybedilmiştir

II. Arnavutluk elimizden çıkmıştır

III. Bulgaristan'la kara sınırimız kalmamıştır

yargularından hangilerine ulaşamaz?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) II ve III

D) I, II ve III

25. İkinci Balkan Savaşı'nda Balkan devletleri kendi aralarında savaşımaya başladılar (29 Haziran 1913). Bu savaşta bir yanda Bulgaristan diğer yanda Sırbistan, Yunanistan ve Karadağ vardı. Kargaşadan yararlanmak isteyen Romanya ile Edirne'yi geri almak isteyen Osmanlı Devleti de Bulgaristan'a savaş açtı. Enver Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu Edirne'yi Bulgarlardan geri aldı. Tüm cephelerde zor duruma düşen Bulgaristan yenilgiyi kabul etmek zorunda kaldı. Osmanlı Devleti ile Bulgaristan arasında imzalanan **İstanbul Antlaşması** (29 Eylül 1913) ile Edirne ve Kırklareli geri alındı. Meriç Nehri, Osmanlı-Bulgaristan sınırı olarak kabul edildi.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdakilerden yargulardan hangisine ulaşılabilir?

A) Osmanlı Devleti Birinci Balkan Savaşı'nda toprak kaybetmiştir.

B) Romanya Birinci Balkan Savaşı'na katılmıştır.

C) Osmanlı Devleti Balkan Devletlerinin yanında yer almıştır.

D) Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kalmıştır.